

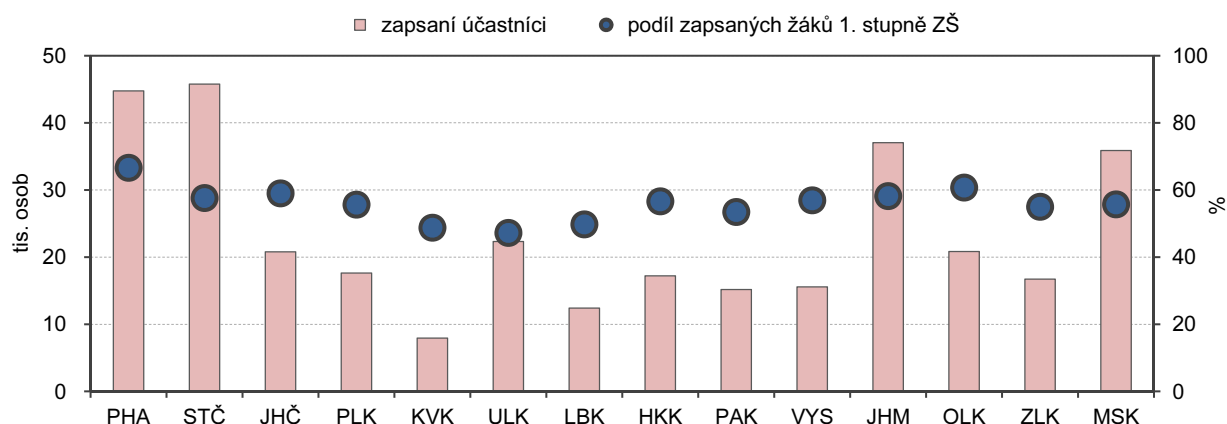
7. Volnočasové aktivity

Základní umělecké školy, školní družiny, školní kluby a střediska volného času

Volnočasové aktivity nabízí mladým lidem aktivní využití volného času. Žáci 1. stupně mimo školní docházku nejčastěji tráví čas ve školních družinách. Tato školská zařízení slouží výchově, vzdělání, sportovní a zájmové činnosti žáků v době mimo vyučování. Počet školních družin v Libereckém kraji v posledních letech mírně klesá, ve školním roce 2016/2017 bylo v provozu 196 těchto zařízení. Každým rokem však roste počet zapsaných účastníků, ve školním roce 2016/2017 dosáhl 12 414 žáků, tj. o jednu pětinu více než před deseti lety. V porovnání s ostatními kraji má Liberecký kraj po Karlovarském kraji druhý nejmenší počet družin i účastníků.

Graf 7.1 Zapsaní účastníci ve školních družinách podle krajů ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Další možností využití volného času jsou školní kluby. Jsou to školská zařízení, která jsou určena především žákům druhého stupně. Účastníkem může být také žák prvního stupně, pokud není přijat k pravidelné denní docházce do družiny. V Libereckém kraji je v současné době k dispozici 18 školních klubů (třetí nejnižší počet mezi kraji), které navštěvuje 1 180 účastníků. Nejpočetnější skupinou jsou žáci 2. stupňů, kteří zaujmají 58,4 % z celkového počtu účastníků.

Tab. 7.1 Základní umělecké školy

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	9 028	9 106	9 024	9 145	9 380	9 383	9 497	9 551	9 601	9 535
z toho dívky (%)	74,1	73,3	73,1	72,8	72,3	72,3	72,1	71,9	72,4	71,8
v tom podle základních oborů (%):										
taneční	10,3	10,4	10,8	11,2	11,2	10,5	9,5	10,1	10,6	10,5
výtvarný	20,8	21,0	20,2	19,7	20,0	20,7	20,7	20,3	20,1	21,0
literárně-dramatický	3,9	3,9	3,8	3,7	3,6	3,8	4,3	4,6	4,3	4,3
hudební	65,0	64,8	65,3	65,3	65,2	65,0	65,6	65,0	65,0	64,2
Absolventi	502	555	551	526	540	566	491	547	527	.

Střediska volného času jsou rovněž školskými zařízeními a slouží všem věkovým skupinám dětí a mládeže k rozvoji osobnosti, smysluplnému využívání volného času a k získávání klíčových a odborných kompetencí. Jejich činností jsou také pravidelné zájmové útvary pro stálou skupinu účastníků, tzv. kroužky. V Libereckém kraji ve školním roce 2016/2017 působilo 17 těchto zařízení (od roku 2012 se tento údaj nemění) a bylo zorganizováno 849 zájmových útvarů (ve srovnání s rokem 2007/2008 o 22,0 % více). Na kroužky docházelo celkem 9 181 účastníků, největší podíl tvořili žáci (68,2 %) a děti (19,6 %). Střediska volného času mimo jiné nabízejí táborové a pobytové činnosti, jejich největší počet byl v Libereckém kraji realizován ve školním roce 2013/14 – 277 akcí se zúčastnilo 5 140 účastníků. V témže roce se také uskutečnilo nejvíce pobytových akcí do 5 dní. V dalších letech si rodiče i děti oblíbily městské a příměstské tábory.

Tab. 7.2 Školní družiny, školní kluby a střediska volného času

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

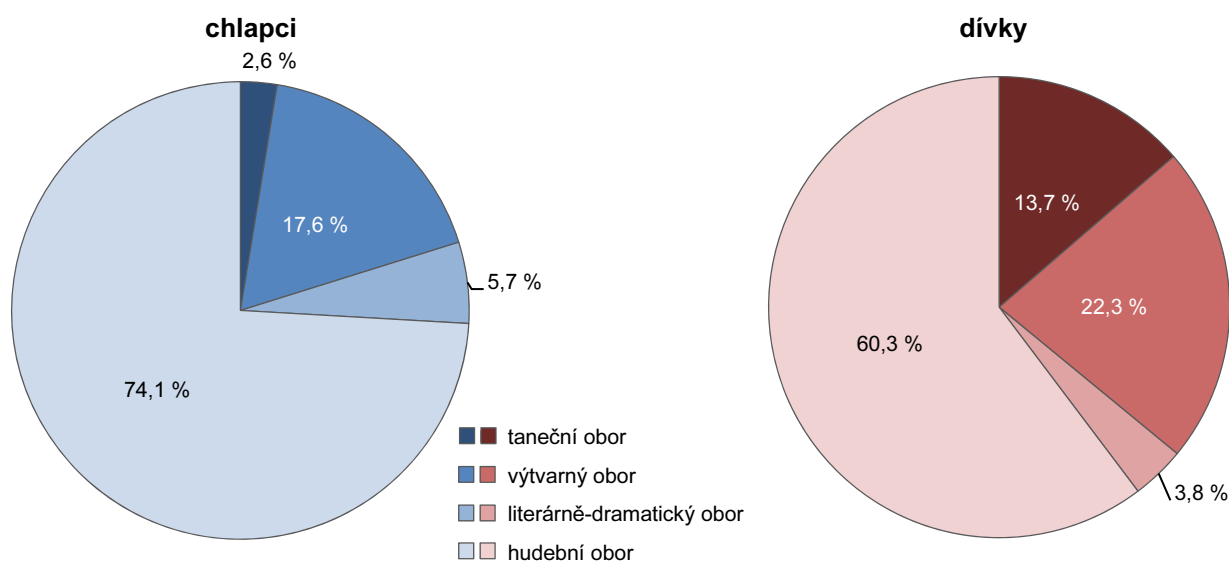
	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Školní družiny	202	196	198	199	198	198	198	198	197	196
zapsaní účastníci ¹⁾	10 282	10 470	10 784	10 968	11 224	11 226	11 516	11 867	12 141	12 414
z 1. stupně ZŠ	10 138	10 342	10 649	10 822	11 031	11 031	11 334	11 695	11 987	12 255
z 2. stupně ZŠ	144	128	135	146	145	151	137	113	86	84
Školní kluby	17	15	15	15	16	17	18	18	18	18
zapsaní účastníci ¹⁾	1 185	1 094	1 130	1 140	1 169	1 224	1 269	1 225	1 265	1 180
z 1. stupně ZŠ	433	406	424	418	470	447	515	500	638	491
z 2. stupně ZŠ	752	688	706	722	699	777	754	725	627	689
Střediska volného času	16	16	16	16	16	17	17	17	17	17
zájmové útvary	696	692	735	744	742	788	843	811	841	849
přijatí účastníci	7 767	7 898	7 997	7 740	7 764	7 875	9 394	8 744	9 327	9 181
děti	1 091	1 238	1 291	1 477	1 508	1 198	2 004	1 805	1 855	1 798
žáci	5 275	5 331	5 378	5 137	5 099	5 196	6 289	5 966	6 399	6 263
studenti	362	311	244	93	96	450	103	43	95	41
táborová a pobytová činnost										
– akce	158	174	242	201	200	266	277	234	213	.
účastníci	3 826	3 704	4 392	3 925	3 971	4 838	5 140	4 732	4 584	.

¹⁾ od školního roku 2011/12 včetně žáků z přípravné třídy ZŠ a z přípravného stupně ZŠ speciální

Základní umělecká škola (dále ZUŠ) je druh školy, která poskytuje základy vzdělání v uměleckých oborech, jako jsou hudební, výtvarný, taneční či literárně-dramatický. Počet škol ZUŠ v Libereckém kraji zůstává v delším časovém horizontu stejný (20 zařízení), rozšiřuje se však počet poboček (za posledních 5 let navýšení o 8 na 27 poboček). Základní umělecké školy ve školním roce 2016/2017 navštívilo 9 535 žáků a nejpopulárnějším oborem je hudební s individuální skupinovou výukou, který zaujal 5 205 žáků (54,6 % z celkového počtu žáků). Hudebního oboru s kolektivní výukou se zúčastňovalo 914 žáků. Výtvarnému oboru se věnovalo 2 000 žáků a tanečnímu 1 005 žáků. Nejméně studentů se zapsalo do oboru literárně-dramatického (411 žáků, tj. 4,3 %).

Graf 7.2 Žáci v základních uměleckých školách podle pohlaví a základních oborů v Libereckém kraji ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Využívání informačních technologií

V dnešní době využívá informační technologie téměř každý. Mladí lidé nejsou výjimkou, ba naopak mají největší zastoupení. Český statistický úřad provádí pravidelné roční šetření „Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci“. V šetření jsou mladí lidé kategorizováni jako skupina ve věku 16–29 let a údaje se v daném roce počítají jako tříletý průměr. V roce 2015 v Libereckém kraji využívalo internet 96,6 % mladých lidí (6. nejnižší podíl mezi kraji České republiky) a od roku 2010 se tento údaj zvýšil o 9,4 p. b. Největšími uživateli této technologie byla mladá generace ve Středočeském kraji (99,2 %) a v Hlavním městě Praze (99,1 %). Naopak nejméně mladých využívalo internet v Ústeckém kraji, a to pouze 84,3 %. Internet lze využívat i na mobilním telefonu. V Libereckém kraji v roce 2015 internet využívalo necelých 70 % uživatelů z mobilního zařízení (7. nejnižší podíl mezi kraji). Nejvyšší podíl vykázalo Hlavní město Praha (87,8 %), na druhé straně žebříčku byl Jihomoravský kraj (60,7 %).

Tab. 7.3 Využívání internetu jednotlivci v letech 2011–2015^{*)}

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

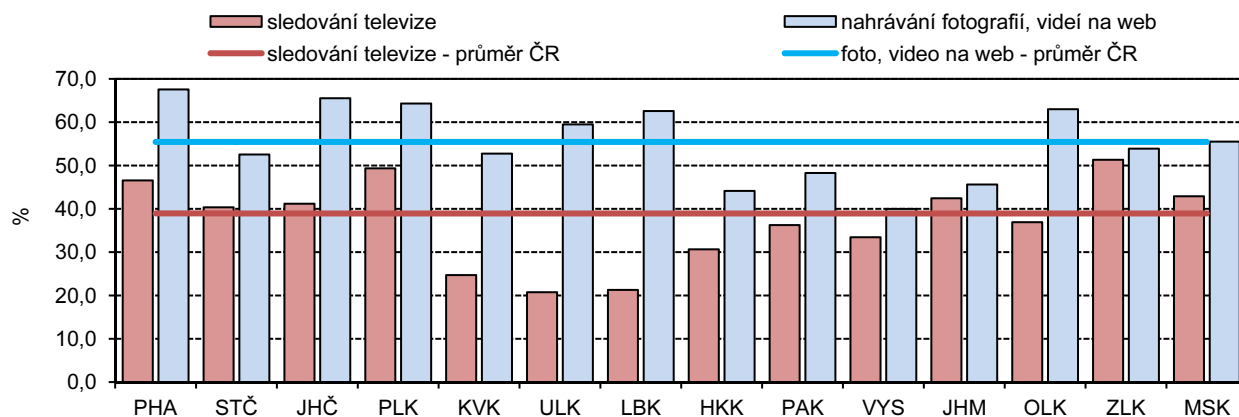
	Podíl z počtu osob ve věku 16 a více let					Podíl z počtu osob ve věku 16–29 let				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Uživatelé internetu	59,0	59,0	68,1	72,4	74,1	90,6	94,8	95,6	98,7	96,6
Internet v mobilním telefonu	.	.	16,9	25,7	32,9	.	.	39,1	52,2	69,1
Účast v sociálních sítích	13,3	22,8	27,4	29,1	31,0	42,1	68,1	77,5	79,4	75,5
Internetové bankovníctví	24,6	32,2	36,0	39,9	42,9	26,9	35,3	38,5	39,1	39,3
Nakupování na internetu	11,5	13,3	14,3	16,2	18,0	17,5	18,7	22,4	27,7	34,4
Hraní počítačových her	.	.	12,9	15,1	19,4	.	.	38,3	47,5	52,4

^{*)} vážené klouzavé průměry z tříletých období - např. údaj za rok 2015 je vypočítán jako průměr z dat za roky 2014, 2015 a 2016
období sběru dat: 2. čtvrtletí daného roku

Fenoménem současné doby jsou sociální sítě a především u mladistvých je tento prostředek komunikace velice populární. V Libereckém kraji používá sociální sítě 3/4 mladých lidí ve věku 16–29 let (o 10 p. b. méně než činí průměr za Českou republiku), oproti roku 2010 se údaj zvýšil o 53,4 p. b. Největší procento mladých uživatelů sociálních sítí je v Plzeňském kraji (95,0 %), nejnižší v Ústeckém kraji (73,6 %). Populární u mladých lidí se pozvolna stává využívání internetového, nyní již i mobilního bankovníctví – v Libereckém kraji v roce 2015 tuto službu využívalo 39,3 % mladých občanů. Ve Zlínském kraji podíl mladých využívajících internetové bankovníctví dosáhl 63,2 %, v Ústeckém kraji pouze 37,5 %. Nákupy přes internet v Libereckém kraji v roce 2015 realizovala více než třetina mladých lidí. Oblíbenou činností ve volném čase u mladistvých jsou počítačové hry. Nejméně mladých lidí hraje v Ústeckém kraji, ve kterém se procento hráčů pohybuje pod 40 %. V Libereckém kraji hraje počítačové hry 52,4 % mladistvých, tj. 6. nejvyšší hodnota mezi kraji.

Graf 7.3 Využívání internetu osobami ve věku 16–29 let pro sledování televize a nahrávání fotografií a videa na web podle krajů v roce 2015 (tříletý průměr)

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

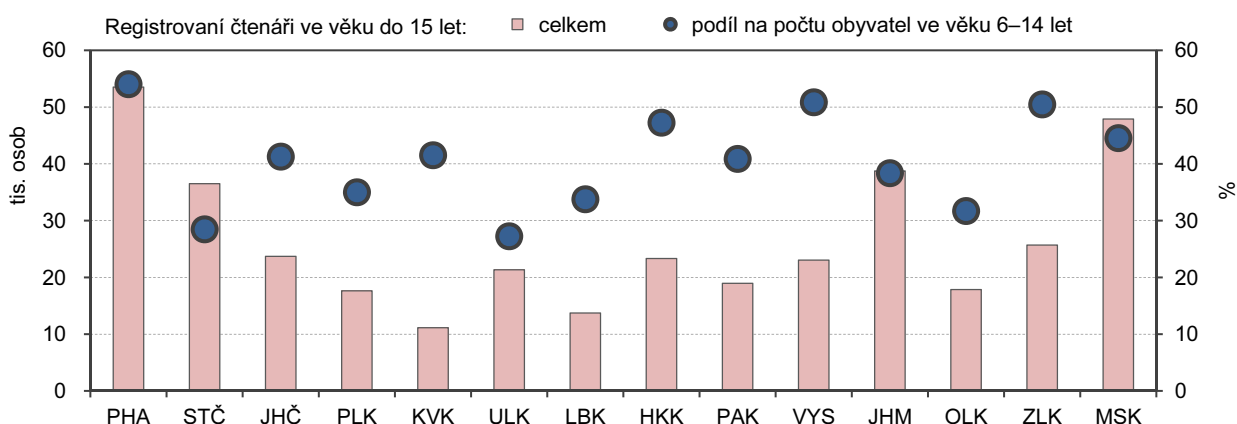

Veřejné knihovny

Mladí lidé mohou svůj volný čas trávit také v knihovně, která může nabídnout celou řadu služeb. Mezi základní služby patří vypůjčení knih, novin či datových nosičů a přístup na internet. Na konci roku 2015 bylo v Libereckém kraji provozováno 204 veřejných knihoven a 35 poboček, ve kterých bylo registrováno 53 309 čtenářů, z nichž více než čtvrtina byla ve věku do 15 let. V průběhu posledních šesti let se počet knihoven v našem kraji pozvolna snižuje, v posledních třech letech ubývá také registrovaných čtenářů. Tento vývoj se však netýká dětských čtenářů, jejich počet v uvedených letech vzrostl o 0,3 %.

Graf 7.4 Registrovaní čtenáři ve věku do 15 let ve veřejných knihovnách podle krajů v roce 2015

Pramen: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

Sport

Další možností využití volného času je také sport. Členskou základnu eviduje Česká unie sportu (dále ČUS), která sdružuje sportovní svazy, kluby a tělovýchovné jednoty. V Libereckém kraji k 31. 12. 2016 bylo členem ČUS více než 56 tis. sportovců v 778 oddílech, přičemž žáci společně s dorostenci představovali 31,8 %. Větší zájem o sport mají muži, podíl žen dosáhl 33,9 %. Nejoblíbenějším sportem v Libereckém kraji je fotbal, jeho členská základna představuje 12 698 osob (22,6 % členů ČUS), z toho 26,0 % připadá na mladou generaci do 18 let. Druhý největší počet členů má „sport pro všechny“ (9,3 % členské základny ČUS a 26,4% podíl mladých do 18 let), který nabízí pohybové aktivity a všestranné kluby. Třetím nejrozšířenějším sportovním odvětvím je volnočasový a rekreační sport (7,4 % základny ČUS a 15,5 % mladých). V Libereckém kraji jsou výborné přírodní podmínky pro lyžování, kterému se věnuje 4 126 sportovců, z toho 1 347 žáků do 18 let. Zájmovým a také snadno dostupným sportem je florbal, který eviduje 2 426 členů a větší zájem o tento sport projevují dorostenci (24,3% podíl na celkovém počtu florbalistů) než žáci (13,5 %).

Graf 7.5 Členská základna České unie sportu podle věku a krajů k 31. 12. 2016

Pramen: Česká unie sportu

